

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่สัมพันธ์และแนวทางแก้ไขการกระทำผิดทางเพศ ใน จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษา ข้อเท็จจริงขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี จาก “ใบรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี”

ขั้นตอนที่ 2 วิจัยแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Research) เป็นการวิจัยเชิง คุณภาพ เพื่อหาสาเหตุการกระทำผิดและกำหนดแนวทางแก้ไข เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทาง เพศ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี จากข้อมูลที่ได้ในตอนที่ 1 โดยการ สนทนากลุ่มระหว่างผู้กระทำผิดและผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์การกระทำผิดทางเพศ ในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดการกระทำกับข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสาเหตุและการกำหนดแนวทางแก้ไขขององค์ประกอบที่สัมพันธ์การ กระทำผิดทางเพศ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี

1. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
3. เสนอขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นใบ “รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรี” รวม 1 ปี คือ

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-31 ธันวาคม 2546 มีจำนวน 174 ฉบับ

รวม 1 ปี จำนวน 174 ฉบับ หรือจำนวนเท่ากับเด็กและเยาวชน 174 คน ที่ถูกจำคุก เพราะกระทำผิดทางเพศโดยเมื่อพิจารณาจากจำนวนประชากรดังกล่าว พบว่ามีจำนวนเกินกว่า ความจำเป็นที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งต้องการจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพียงประมาณ 87 คน จึงทำการสุ่มตัวอย่างไว้ร้อยละ 50 ของ 174 คน เพราะการสุ่มมาร้อยละ 50 ก็นับว่าเป็นตัวอย่างที่พอเพียงแล้ว

วิธีการสุ่มใช้สุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยนำไปรายงานแสดงข้อเท็จจริงฯ ทั้ง 1 ปี มารวมกัน แล้วสุ่ม 1 คน เว้น 1 คน

ในการสุ่มอย่างเป็นระบบแบบสุ่ม 1 คน เว้น 1 คน ผู้ศึกษาได้หาจุดเริ่มต้น (Random Start) ด้วยการโยนเหรียญ 5 บาท โดยกำหนดไว้ว่าถ้าเป็นหัวก็ได้จากคนที่ 1 และถ้าได้ก้อยก็ได้เริ่มจากคนที่ 2 ผลการโยนเหรียญได้หัว จึงเริ่มสุ่มคนที่ 1 และคนที่ 3 คนที่ 5...ทำเช่นนี้จนได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 87 ตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งสิ้น 7 คน ซึ่งคัดเลือกเด็กและเยาวชน จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจากหน่วยงานต่าง ๆ 5 คน โดยเป็นการศึกษาจากการสนทนากลุ่ม อธิบายขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ในขั้นตอนที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ “แบบบันทึกฯ” โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากใบ “รายงานแสดงข้อเท็จจริงฯ” นั้นแต่ละใบ แบบบันทึกเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี เป็น “แบบบันทึกฯ” สํารวจรายการ (Checklist)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งเป็น “แบบบันทึกฯ” องค์ประกอบสภาพทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัยเอกสารเป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตำรา และเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการกระทำผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน โดยใช้ข้อมูลจากใบ “รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี” ระหว่างปี พ.ศ.2546 รวม 1 ปี เป็นข้อมูลของทางราชการที่เป็นเอกสารสำคัญ โดยผู้ศึกษาได้สร้าง “แบบบันทึกข้อมูลจากใบรายงานฯ” นั้นเพื่อรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งได้แก่

1.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน ได้แก่ อายุ การศึกษา ภูมิถิ่นกำเนิด ลำดับที่การเป็นบุตร สถานภาพของครอบครัว อาชีพบิดา มารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพการอาศัยอยู่ก่อนถูกจับกุม ประวัติการถูกดำเนินคดี การทำงานของเด็กและเยาวชนก่อนถูกจับกุม

1.2 ลักษณะการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ได้แก่ กระทำผิดทางเพศ

2. นำ “แบบบันทึกฯ” ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้เหมาะสม ประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำ “แบบบันทึกฯ” ที่ผ่านการตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขจากประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของ “แบบบันทึกรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรี” ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2 นายปรเมศร์ อินทรขรณม อัยการจังหวัดพัทลุง

3.3 พ.ต.อ.สมนึก จันทร์เกตุ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรตำบลพัทลุง

3.4 นายพิชัยวัฒน์ อุตะเดช ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา

4. นำผลการตรวจสอบ “แบบบันทึกฯ” ของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบครั้งสุดท้าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นข้อมูลที่เก็บจากใบ “รายงานแสดงข้อเท็จจริงฯ” เป็นเอกสารของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรีที่ทำการตรวจสอบประวัติข้อมูล

ของเด็กและเยาวชน ที่กระทำผิดและถูกจำคุกดำเนินคดีซึ่งจะแนบในสำนวนการสอบสวนที่ พนักงานสอบสวน นำส่งต่อสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว โดย ผู้วิจัยได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์จากอัยการจังหวัดชลบุรี แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่ง เป็นผู้ควบคุมดูแลโดยตรงตามกฎหมาย แล้วนำไป “รายงานฯ” นั้นมากรอกข้อมูลตามที่ต้องการ ลงใน “แบบบันทึกฯ” ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากใบ “รายงานฯ” นั้นแต่ละใบ เป็นลักษณะ การศึกษาข้อมูลย้อนหลัง

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ข้อมูลจากใบ “รายงานแสดงข้อเท็จจริงฯ” ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 จำนวน 174 ราย โดยสุ่ม ตัวอย่างจากเด็กและเยาวชนได้ 87 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างเป็นระบบดังกล่าวข้างต้นในส่วนนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน มีนาคม 2548

การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดทางเพศ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ตามขั้นตอน

การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรม Microsoft Excel โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของ “แบบบันทึกฯ” จากการกรอกข้อมูลจากใบรายงานฯ มาใส่ใน “แบบบันทึกฯ” เป็นรายชื่อ รวมจำนวนความถี่เป็นรายชื่อ
2. นำจำนวนความถี่รวมแยกเป็นรายชื่อ แล้วหาค่าร้อยละ โดยใช้เครื่องคิดเลขคำนวณ
3. หาค่าความสัมพันธ์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Excel โดยใส่ข้อมูลจำนวนความถี่รวมที่คำนวณไว้แล้วของแต่ละรายชื่อ ทดสอบความสัมพันธ์ด้วย ไค-สแควร์

(Chi-square Test) ใช้สูตร
$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

4. ประมวลผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ลักษณะทั่วไปของการกระทำผิดทางเพศ จากความถี่และคำ ร้อยละ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น อายุ การศึกษา ภูมิฐานะ ลำดับที่การเป็นบุตร สถานภาพของครอบครัว อาชีพของบิดา มารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว สภาพการอาศัยอยู่ก่อนถูกจับกุม ประวัติการถูกดำเนินคดี การทำงานของเด็กและ เยาวชนก่อนถูกจับกุม กับการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน โดยทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้วยไค-สแควร์ (Chi-square Test)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสาเหตุและการกำหนดแนวทางแก้ไของค์ประกอบที่สัมพันธ์การ กระทำผิดทางเพศ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี

การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อหาสาเหตุการกระทำผิดทางเพศของเด็กและ เยาวชนและหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการสูงสุด ผู้วิจัยใช้หลักการ คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 คน และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กและ เยาวชน จำนวน 5 คน การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามเกณฑ์และขั้นตอนดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ อยู่ในความดูแลของสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กจังหวัดชลบุรี จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดโดยตรง
2. มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่า 5 ปี
3. มีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นที่ยอมรับของสังคม
4. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการสนทนากลุ่มครั้งนี้ คือ

1. กลุ่มผู้นำเนในการจัดการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จำนวน 1 ท่านซึ่งเป็นผู้วิจัยเอง ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note - Taker) จำนวน 2 ท่าน และผู้ บริการทั่วไป (Provider) จำนวน 1 ท่าน รวม 4 ท่าน

2. แนวทางการสนทนากลุ่ม เรื่อง สาเหตุและแนวทางแก้ไขการกระทำผิดทางเพศ ของ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์ต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี เพื่อกำหนดโครงสร้างแนวคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างคู่มือการสนทนากลุ่มตามโครงสร้างแนวคำถามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลักและคำถามขยายที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 นำคู่มือการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามก่อนหลังในคำถามหลัก รวมถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ของคำถามขยาย

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่ม ตามข้อเสนอแนะจนสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง

เสนอขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

1. ผู้วิจัยยื่นแบบเสนอขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย และได้รับการอบรมเรื่องจริยธรรมการวิจัย เพื่อคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ ของกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาจากการซักถามรายละเอียดวิทยานิพนธ์โดยตรงกับผู้วิจัย และพิจารณารายละเอียดวิทยานิพนธ์ ในประเด็น ดังนี้

- การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- วิธีการที่เหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้ก่อความเสียหายต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มีมติรับรองโครงการวิจัย วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2548

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบใบยินยอมร่วมการวิจัย และหนังสือข้อมูลที่อธิบายให้กลุ่มตัวอย่างฟัง เพื่อความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในการวิจัย และลงนามในใบยินยอมร่วมการวิจัย

3. หลังผ่านคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยได้อื่นเสนอหนังสือ (บว. 06) เพื่อขออนุมัติเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตหน่วยงานต้นสังกัด ในการขอเชิญผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่บุคลากรเข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อขออนุญาตบุคคลดังกล่าว

1.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง เครื่องเล่นเทป ของที่ระลึก และคู่มือการสนทนากลุ่ม

1.3 ชักซ้อมทำความเข้าใจในหลักการ วิธีการ และขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ดำเนินการ ผู้จัดบันทึกการสนทนาและผู้บริการทั่วไปมีความพร้อมในการเก็บข้อมูล โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การดำเนินการสนทนา

2.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อมก่อนผู้เข้าร่วมสนทนาจะเดินทางมาถึง

2.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาเดินทางมาถึง โดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสนทนา ทุกคนพยายามพูดคุยและซักถามอย่างเป็นมิตรเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี ก่อนเริ่มต้นสนทนา

2.3 ในขณะที่สนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทปและจดบันทึกการสนทนา ซึ่งต้องมีการชี้แจงถึงความจำเป็นก่อนที่จะมีการบันทึกข้อมูลเพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจและมีความสบายใจในการแสดงความคิดเห็น

2.4 เมื่อสนทนาเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยแสดงความขอบคุณผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคน และอำนวยความสะดวกจนผู้ร่วมสนทนาเดินทางกลับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ขั้นต้น ผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนาสิ้นสุดลง โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึก ผู้บริหารทั่วไป และจากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบข้อมูลและพัฒนารอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

2. การเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์อย่างละเอียด

ในการเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้วิธีการถอดรายละเอียดจากเทปบันทึกการสนทนากลุ่มโดยตรวจสอบกับบันทึกการสนทนาที่ผู้บันทึกได้จดไว้ ซึ่งการถอดเทปจะถอด

รายละเอียดทุกคำพูดและบรรยากาศในการสนทนาลงไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

3. วิธีการวิเคราะห์

เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารบันทึกการสนทนาของผู้จดบันทึก และเอกสารจากการถอดเทปโดยสรุปใจความจากเอกสารความถี่ของคำ และเนื้อหาที่สนใจซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์ของสนทนากลุ่ม